

PLANERAT FÖR 2013

Lund, 28 januari 2013, kl. 13.15

Gästseminarium med metropolit Kallistos Ware

Patristikseminariet i Lund och forskningsprogrammet Det tidiga klosterväsendet och den antika bildningen har inbjudit metropoliten Kallistos Ware, Oxford, till ett seminarium kring *Filokalia*, den östkyrkliga antologin av tidigmonastiska texter. Seminariet introduceras genom en föreläsning av metropoliten Ware över ämnet "The Spirituality of the Philokalia: its Leading Features and its Influence in the Present-day Orthodox World". Efter föreläsningen ägnas seminariet åt ett studium av och diskussion om den inledande texten i *Filokalia*, 170 kapitel om människans karaktär och om ett liv i dygd.

Metropolit Kallistos Ware medverkar även vid vesper i S:t Laurenti kyrka samma dag kl 18 och håller därefter ett föredrag på temat "God and the World: The Orthodox Theology of Creation". På tisdagen, 29 februari kl. 16.15 håller han även en fakultetsföreläsning på CTR med rubriken "The Dialogue between Orthodoxy and the West: Problems and Opportunities".

Bjärka-Säby, 12–14 april 2013

Kurs med Frances Young: Brokenness and Blessing

Som en del av Johannesakademiens program (se nedan) kommer professor Frances Young, Birmingham, till Bjärka-Säby. Young är välkänd för sitt omfattande arbete med att förstå hur bibeltexterna kom att läsas och tolkas så att de blev bärande för en framväxande kristen kultur i senantiken. Kursen, i vilken även professor Samuel Rubenson medverkar utgår från hennes bok med samma titel och

ställer frågor om bibelläsningens villkor i den tidiga kyrkan och idag. För mer information och anmälan se Johannesakademins hemsida: www.johannesakademin.se.

Lund, 15 april 2013

Den patristiska dagen: Augustine on God and Man

Den patristiska dagen 2013 äger rum måndagen den 15 april. Temat är den nya trenden inom Augustinusforskningen och dess nytolkning av Augustinus antropologi. De inbjudna talarna är professor Lewis Ayres, Durham, en av de ledande forskarna inom nytolkningen av Augustinus, samt Dr. Andreas Nordlander som disputerat i religionsfilosofi i Lund på en avhandling som relaterar Augustinus förståelse av människan och skapelsen till modern religionsfilosofisk ontologi.

På förmiddagen ger Lewis Ayres det första föredraget, "In illo eramus: Augustine on the Mysteries of Redemption" och Andreas Nordlander det andra, "Tu quis es? Augustine on the Intertwined Mysteries of God and Self". Eftermiddagen ägnas åt ett textseminarium kring ett urval Augustinustexter i anknytning till temat för dagen samt en panelsamtal om Augustinus relevans för teologi och filosofi idag. I anslutning till dagen håller Collegium Patristicum Lundense sitt årsmöte. Dagen avslutas som vanligt med en patristisk buffé.

För program och anmälan kontakta Benjamin Ekman (benjamin.ekman@teol.lu.se).

Köpenhamn, 7–9 juni 2013

Platonsällskapets symposium

Det internordiska Platonsällskapet (*Platonselskabet, Selskab for antikkens idétradition*) anordnar vartannat år en kongress, traditionellt kallad symposium, som till tema har en kulturföreteelse eller ett tankekomplex, vars förvandlingar man söker följa från antiken fram till nutiden. Föredragen publiceras i sällskapets skriftserie. Årets symposium har temat *Dialog och dialektik* och äger rum i Köpenhamn den 7–9 juni. Den som är intresserad kan lämpligen kontakta sitt lands

representant i presidiet: Chr. Gorm Tortzen (Danmark), Gunnar af Hällström (Finland), Svavar Hrafn Svavarsson (Island), Øyvind Rabbås (Norge) och Karin Blomqvist (Sverige).

Aarhus, 26–31 augusti 2013

Origeniana Undecima Conference

Den elfte internationella Origeniana-konferensen arrangeras vid Aarhus universitet den 26–31 augusti, 2013. Det generella temat för årets konferens är "Origen and Origenism in the History of Western Thought", vilket innefattar fem huvudämnen: teoretiska aspekter på Origenesreceptionen i väst; receptionen av Origenes inom filosofi och teologi; Origenesreceptionen inom mystik och religiös erfarenhet, Origenesreceptionen i moderna textutgåvor och översättningar; samt frågan om hur Origenes kan bidra till de västliga traditionerna idag. Huvudtalare är Bernard Poouderon (Université Francois – Rabelais, Tours), Ilaria Ramelli (Università Cattolica del Sacro Cuore, Milano), Andrew Louth (Durham University), Christoph Marksches (Humboldt-Universität, Berlin), Alfons Fürst (Westfälische Wilhelms-Universität, Münster). Huvudansvarig för konferensen är Ass. prof. Anders-Christian Jacobsen, Aarhus universitet. För mer information se <http://conferences.au.dk/origeniana/>.

Lund, 9–12 oktober 2013

Konferens: Early Monasticism and Classical Paideia

Den 9–12 oktober anordnar forskningsprogrammet Det tidiga klosterväsendet och det antika bildningsidealet en internationell konferens i Lund på temat "Early monasticism and Classical Paideia". Bland inbjudna talare finns bland annat Roger Bagnall (Columbia University), Mariachiara Giorda (Università degli Studi di Torino), Anastasia Maravela (Universitetet i Oslo), Chrysi Kotsifou (University of Oxford), Hugo Lundhaug (Universitet i Oslo), Daniele Pevarello (University of Cambridge), Mark Sheridan (Pontificio Ateneo S. Anselmo, Rom) och Arthur Urbano (Providence college, RI). Konferensen kommer att kretsa kring det tidiga klosterväsendet och den antika bildningskulturen ifråga om utbildning, litterär produktion,

filosofi, retorik, helighets- och vishetsideal etc. Förutom huvudföredragen vid konferensen kommer det att finnas ett litet utrymme för forskarstuderande och yngre forskare att presentera korta paper.

Johannesakademin

Johannesakademin, som är en ekumenisk studie- och samtalsmiljö med fokus på den monastiska traditionen i den tidiga kyrkan, har sitt säte i Nya Slottet, Bjärka-Säby. En viktig del av verksamheten är de översättningsseminarier som anordnas den andra lördagen i varje månad kl. 10.30–16.00. Vid dessa seminarier översätts den grekiska systematiska samlingen av *Ökenfädernas tänkespråk* successivt till svenska. Översättningen publiceras med grekisk parallelltext under titeln *Paradiset* i skriftserien *Silentium Apophthegmata* (se <http://www.silentiumskrifter.se>). Hittills har fyra kapitel givits ut. Fr.o.m. det fjärde kapitlet består den grekiska texten inte längre av omtryck av Jean-Claude Guys utgåva från 1993–2005 utan av en ny edition av den grekiska texten utifrån två viktiga grekiska handskrifter, varav den ena, som använts för kapitel fyra, innehåller det äldsta stadiet i samlingens texthistoria. Översättningsarbetet med det femte kapitlet, vars grekiska text ederas utifrån en annan viktig handskrift, är i slutfasen och förväntas publiceras under året. Såväl nybörjare som vana översättare är välkomna. Seminarierna leds av Britt Dahlman, FD i grekiska, och Per Rönnegård, TD i Nya testamentets exegetik. Datum för seminarierna under våren är 9 februari, 9 mars, 13 april och 4 maj. Den som vill få del av förberedelsematerialet kan skriva till johannesakademin.per@gmail.com.

Varje översättningsseminarium följs av en öppen lördagsföreläsning av en inbjuden person. Under 2012 har bl. a. följande personer talat: Christina Schöldstein, teolog med inriktning på ikonografi, om Guds Moders ikoner, Anders Piltz, OP och prof. em. i latin, om tron som hantering av tidens kategori, och Andreas Westergren, TD i kyrkohistoria, om "eremitens återkomst, berättelser om kyrkan i det senantika samhället".

Dessutom anordnar Johannesakademin seminarier och kurser. Inom ramen för Johannes teologens ikonmålarskola anordnas kurser i ikonografins teori och praxis. Under våren 2013 arrangerar akademien

följande:

Den 2 mars ges en seminariedag om ortodox bönetradition med arkimandrit Dorotej Forsner och Johan Andersson.

Den 12–14 april leder Frances Young en kurs (se ovan).

Den 20 maj ges en seminariedag om helgon som ekumeniska gestalter.

För aktuellt program, anmälan och ytterligare information, se Johannesakademins hemsida: www.johannesakademin.se.

Nyt internationalt projekt om Bibelens brug hos manikæerne

Det Frie Forskningsråd – Kultur og Kommunikation (FKK) i Danmark har tildelt kirkehistoriker Nils Arne Pedersen (Aarhus Universitet) støtte til et større projekt kaldet *Biblia Manichaica – Reception and Transformation of the Bible in Manichaean Sources* (projekter.au.dk/bibliamanichaica).

Projektets formål er at yde et afgørende bidrag til en nyvurdering af det religions- og kirkehistorisk vigtige spørgsmål om manikæismens forhold til kristendommen. Udgangspunktet herfor bliver et kilde- og opslagsværk (*Biblia Manichaica*), som anfører alle steder i den flersprogede manikæiske litteratur, der rummer referencer til Bibelen. En omfattende indledning til værket vil behandle og systematisere de religionshistoriske, teksthistoriske og litterære fortolkninger af det mangfoldige materiale. Med afsæt i denne omfattende dokumentation af det empiriske materiale vil det være muligt at nyfortolke forholdet mellem manikæismen og kristendommen, og her er det vores arbejdshypotese, at manikæismen ikke blot havde sin oprindelse i en jødekrysten gruppe, men at manikæerne i Syrien og Middelhavsregionen også forstod sig selv som en kristen strømning.

Manikæismen var den sidste af oldtidens store gnostisk-kristne bevægelser og havde navn efter Mani (216–274), der stammede fra det nuværende Irak. Han forfattede en række værker på syrisk og sendte missionærer mod vest og øst. Derved blev denne religiøse bevægelse udbredt fra Atlanterhavet til Kina og kom til at eksistere i mere end tusind år. På den måde var manikæismen et af oldtidens få kulturelle fænomener, der forbandt øst og vest. Eftersom mission var vigtig for manikæerne, var de dybt engagerede i at oversætte og formidle deres tekster og ideer på stadig nye sprog og i nye kulturer. Manikæernes

tekster findes derfor på flere af periodens store indoeuropæiske og orientalske sprog, hvorfor nærværende projekt ligeledes er betinget af et solidt kendskab til disse sprog.

I den forbindelse har FKK finansieret tre postdocs, der skal udføre det filologiske arbejde med de manikæiske kilder: Semitisk filolog John Møller Larsen (Aarhus) er ansvarlig for de syriske og arabiske tekster; iranist Claudia Leurini (Bologna) undersøger de iranske kilder; og teolog René Falkenberg (Aarhus) arbejder med de koptiske og græske tekster.

Nils Arne Pedersen står som hovedansvarlig for projektet, der er placeret på Aarhus Universitet, Institut for Kultur og Samfund, under forskningsenheden Den Kristne Orient (teo.au.dk/forskning/aktuelt/kristneorient).

Projektet er påbegyndt september 2012 og planlagt til at vare tre år.

*Nils Arne Pedersen
John Møller Larsen
René Falkenberg*

Nytt dansk forskningsprogram: The Antique World

Centre for the Study of Antiquity and Christianity (C-SAC), Aarhus University, ingår i det nya forskningsprogrammet *The Antique World*. Forskningsprogramledare är Anders-Christian Jacobsen.

Ur beskrivning på hemsidan <http://cas.au.dk/forskning/forskningsprogrammer/>:

Programmet samler alle fag, der beskæftiger sig med antikken. Samarbejde mellem forskere fra Klassisk Arkæologi, Klassisk Filologi, Antikhistorie, Religionsvidenskab og Teologi vil give mulighed for at skabe et stærk antikforskningsmiljø med henblik på at kunne tiltrække internationale gæsteforskere og ph.d.-studerende.

Forskningsprogrammet tager udgangspunkt i såvel materielle som tekstuelle overleveringer. Den empiriske forskning gør dels brug af de individuelle fags metoder og teorier, dels arbejdes der hen imod at udvikle nye teorier og metoder. I denne sammenhæng spiller den interdisciplinære tilgang en væsentlig

rolle. Visionen er gennem interdisciplinært samarbejde og styrkelse af kernefagligheden at skabe grobund for nye tilgange til antikken og antikforskningen.

Nytt norskt forskningsprosjekt: *Tiny Voices from the Past: New Perspectives on Childhood in Early Europe*

Under 2013–2016 pågår ett stort projekt vid Institutt for filosofi, ide- og kunsthistorie og klassiske språk, Det humanistiske fakultet, Universitetet i Oslo, om barndom i antiken och tidig kristendom: *Tiny Voices from the Past: New Perspectives on Childhood in Early Europe*. Prosjektledare är Reidar Aasgaard. Ur beskrivning på hemsidan www.hf.uio.no/ifikk/forskning/prosjekter/barndom/index.html:

Prosjektet vil kartlegge, analysere og presentere et utvalg av kilder som dokumenterer barns liv, med spesielt fokus på materiale som har barn som opphavspersoner f.eks. brev skrevet av barn. Hensikten med prosjektet er å bidra til en skisse av denne periodens barnekulturer arkeologisk, kunsthistorisk og tekstlig. Forskning på barn og på oppfatninger om barndom i antikken og tidlig middelalder har vært i betydelig vekst de siste to tiår, slik at man i dag vet langt mer om barns livsforhold og voksnes holdninger i denne perioden. Man er også litt mer bevisst de materielle og tekstlige sporene barn fra den gang har etterlatt.

Prosjektet kommer særskilt att undersöka tidigkristna apokryfer om Maria och Jesusbarnet, filosofiska och teologiska texter om barn samt materialkultur relaterad till barns liv, som ex leksaker.

Enskilt forskningsprosjekt

Siver Dagemark arbetar med projektet *Saint Augustine and the Medical Heritage. The Need of Healing in his Time and World*.